

eenlopende meeningen, welke bij de geneeskundigen zich ontwikkeld hebben. Het aantal dezer is zoo groot, dat de Schrijver ze moest groepeeren in rubrieken, al naar de omstandigheid of het prognostisch, het klinisch symptomatisch, het aetiologisch of het anthropologisch beginsel bij de vorming er van had voorgezeten. Bij de bespreking van de laatste groep beschrijft hij uitvoerig de zgn. degeneratietekenen, hun beteekenis en de waarde der hierop betrekking hebbende statistische gegevens. Daar de bijzonderheden uit hun aard moeilijk voor een overzicht geschikt zijn, moet ik naar het origineel verwijzen. De lezer zal na kennismeming zeker wel met de meening van den Schrijver instemmen „dat men goed doet spaarzaam gebruik te maken „van een woord, dat men onmiddellijk nader definiëeren moet”.

G. C. VAN WALSEM.

H. GILLET, *Formulaire des médications nouvelles*. BAILLIÈRE
Paris 1896. Vol. in-18 3 frs.

In hetzelfde formaat als het *formulaire des médicaments nouveaux* van BOCQUILLON-LIMOUSIN, dat ik vroeger hier heb aangekondigd, (1894, Dl. II, blz. 1159) is bovengenoemd werkje bij BAILLIÈRE et FILS verschenen. Zooals de titel aanduidt is zijn doel, een korte beschrijving te geven van die genees-methoden, die in de handboeken nog niet op voldoende wijze zijn opgenomen. Van iedere methode worden achtereenvolgens besproken: het *beginsel*, de aard der in die methode gebruikte hulpmiddelen, de wijze van toepassing, de wijze waarop zij werkt, de waargenomen uitwerking, de aanwijzingen en tegenaanwijzingen. De onderwerpen zijn in alphabetische volgorde geplaatst; ook de namen van geneesmiddelen en van ziekten zijn in die volgorde besloten, doch hierbij is eenvoudig aangegeven, bij welke geneesmethode, in het werkje opgenomen, die namen te pas komen; 15 duidelijke afbeeldingen komen den lezer te hulp. Dat noch de fixatie-abscessen, noch de gist-therapie (vgl. 1895 Dl. I, blz. 1159) ontbreken, verwondert niet, evenmin dat een ruime plaats is ingeruimd aan de geneeskundige antisepsis (42 blz.), de BRAND'sche waterbehandeling, de uitwendige toepassing van antipyretica, (1894, Dl. II, blz. 151 en 982) antialgetica en diaphoretica (pilocarpine), de melkvoeding, de serum-therapie (ook tegen kanker, lues, typhus, pokken en tuberculose) en de orgaantherapie.

Bij dit boekje, evenals bij zijn tweelingbroeder, wordt men getroffen door het vriendelijke optimisme, dat ongeveer ten opzichte van alle methodes doorklinkt. Mij dunkt, dat de Schrijver, als hij zegt, dat een middel is *aangewezen* bij dit en dat, bedoelt, dat men het althans niet buiten de opgegeven aanwijzingen moet gebruiken. Voor de *séquardine* worden een kleine 40 indicaties aangegeven, maar men wordt eerlijk gewaarschuwd, dat „men niet in het uiterste moet

„vervallen, om de testikel-medicatie te beschouwen als een panacaeum, „dat alle kwalen kan genezen”. Het *vegetarianisme* is aangewezen bij diabetes, maaguitzetting en neurasthenie; het is een methode van ingewands-asepsis, waarvan de uitwerking bestaat in vermindering der vorming van ptomainen, en de min gewenschte bijwerking in neiging tot embonpoint en atheroom.

Bij de bespreking der variolo-vaccine blijkt evenwel, dat de Schrijver zich eenvoudig geen partij wil stellen, en vooronderstelt, dat de lezer van een kiezend oordeel voorzien is, en de behandelde zaken voldoende kent, om reeds gekozen te hebben, maar niet voldoende, om alles te kunnen toepassen, zonder dat voor de leemten in zijn geheugen en zijn kennis hulp geboden wordt. En die hulp geeft het boekje op practische wijze, naast dat van BOCQUILLON-LIMOUSIN, waarvan ook dit jaar een nieuwe (7e) uitgave is verschenen.

PINKHOF.

—<*>—

THERAPEUTISCHE NIEUWSBERICHTEN.

De antiseptiek van het darmkanaal schijnt zijn besten tijd gehad te hebben. Als men haar ten minste te Parijs ontrouw begint te worden, lijkt dit een veeg teeken, want zonder grond zal men daar het vernuftig therapeutisch-physiologisch stelsel van BOUCHARD en DUJARDIN-BEAUMETZ niet loslaten. In de zitting van 27 November j.l. der *Société de Thérapeutique* was het BARDET, die, op de meest bescheiden wijze, er op wees, dat men aan de vermindering van de giftigheid der urine evenmin als aan de ontgeuring der uitwerpselen een volstreckte waarde mag hechten als middelen tot het beoordeelen van de werkzaamheid der inwendige antiseptica. De ontgeuring schrijft hij toe aan het bedekken van den faecalen geur door de aromatische stoffen. De reuk van faecaliën, die in rottige gisting verkeereren, zooals bij icterus, verdwijnt door de aromatica niet, maar wel door kwikzouten. In tegenstelling met BACZKIEWICZ kon hij geen vermindering der uitgescheiden bacteriën waarnemen na het gebruik van antiseptica. De giftigheid der urine is niet alleen een functie van de rottingsprocessen in het darmkanaal, maar is ook afhankelijk van alle uitscheidingsprocessen der cellen. Vaak worden de gebruikte aromatica geheel onveranderd weer uitgescheiden. Zoodoende kan hij in de antiseptiek van de ingewanden geen heil zien, al ziet men er bij sommige infectie-ziekten nuttige gevolgen van.

Hij acht het noodig zich te beperken tot het calomel en tot de minst giftige naphtholverbindingen.

In de volgende zitting droeg GRIMBERT proefondervindelijke scheikundige en bacteriologische argumenten voor BARDET's zienswijze bij, en werd een nota van HUCHARD voorgelezen, waarin hij voornamelijk bij de behandeling van uraemie, op grond van de onmogelijkheid der antisepsis, asepsis van het darmkanaal aanbeveelt, bestaande uit melkdiët en ruime uitspoelingen